

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

Uradništvo in upravnništvo v Ka
pitarjevi ulici šte. 6 — Telefonski
uredništvo šte. 50 — Telefonski
— upravnništvo šte. 228CENE PO POŠTI:
za celo leto K 144.—
za pol leta K 72.—CENE PO POŠTI:
za četrt leta K 36.—
za en mesec K 12.—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10.— DELAVSKI LIST POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Kdo je kriv brezposelnosti v trboveljskih premogovnikih?

Strajk kapitalistov. — Posredovanje krščanske delavske organizacije in poslancev Jugoslov. kluba.

Trbovlje, 27. nov. Delo počiva, ker vagonov ni. Pravijo, da so prometne ovire. Mi pa smo informirani, da stojijo četju cele garniture vagonov in uradniki anevno vprašujejo Trboveljsko družbo, če jih potrebuje. Ta pa odgovarja, da jih ne potrebuje. Družba zato noče vagonov, ker je hotela premož izvažati v Italijo, a ji je vlada zabranila izvoz. Družba dela zdaj na račun delavcev pasivno resistenco. To je en škandal. Drugi škandal pa je ta: V Trbovljah je delegat ministrstva za železnice, ki ima nalogo, preskrbeti družbi vagonov. A tega gospoda skoro nikdar ni v Trbovljah. Vozi se okrog po zabavah.

To so nezaljšana dejstva. Trboveljski rudarji pozivajo vlado, da energično in takoj brez oklevanja nastopi proti taki brezvestni spekulaciji na račun delavcev — rudarjev, delavcev v ostalih industrijah in drugega prebivalstva, ki ostaja v tej zimi brez kurjave.

Belgrad, 27. novembra. (Izvirno.) Na brzojavno posredovanje Jugosl. strokovne Zveze in Rudarske zveze je včeraj v imenu

Jugoslovanskega kluba odšel poslanec dr. Hohnjec v ministrstvo za šume in rude in v ministrstvo za železnice, kjer je ministrom predložil zadevo trboveljskih premogarjev, ki so v nevarnosti, da bo njih 10.000 v tednu po 3 dni brez dela radi pomanjkanja vagonov. Tolmačil je velikansko škodo, ki jo bo imela ta zadeva za gospodarstvo, za industrijo, za prebivalstvo mest in za rudarje same. Opozoril je na slabe posledice, ki utegnejo iz tega nastati.

Minister za železnice je dal zastopniku Jugoslovanskega kluba odločno zagotovilo, da bo vse ukrenil, da se potrebni vagoni takoj dajo na razpolago.

Ko se je v soboto vršilo posredovanje v Belgradu, našim organizacijam še ni bilo znano, da trboveljska družba odklanja vagonov in da zastopnik železniškega ministrstva v Trbovljah igra osebno tako vlogo v zadevi. Stvar je stopila v nov stadij, in zadeva na javnosti je, da se ta škandal odpravi.

Razmere v Južni Srbiji.

Jugoslovanski klub pošlje dva člana doli.

Belgrad, 27. nov. (Izv.) »Balkan« objavljaja uvodni članek, v katerem dokazuje, da je vseh nemirov in splošne nesigurnosti v Južni Srbiji kriva Pribičevićeva politična administracija, ki daje pravno zaščito samo demokratičnim pristašem. Zandarji in po-

licijski uradniki so skrajno nasilni. Dokazani so slučaj, da so varstveni organi ubili za odmetnike proglašene državljane ter jih oropali. Jugoslovanski klub bo poslal dva člana v Makedonijo, da proučita na licu mesta tamošnje razmere.

S kongresa srbskih republikancev.

Izjava Radičevega odposlanca.

Belgrad, 28. novembra. (Izv.) Včeraj se je vršil v Belgradu prvi kongres srbske republikanske stranke. Udeležba je bila precejšnja. Kongresu je predsedoval Ljuba Stojanović. O delu stranke je poročal posl. Gjonović. O položaju je podal poročilo Prodanović. Dr. Ilič je referiral o gospodarsko socialnem delu programa stranke. Govori so bili ostra kritika in obsodba sedanjega režima in je bilo poročilo posl. Prodanovića še posebno zanimivo. Točni kritiki je podvrnil delovanje ministrstva policije. Po govornih teh vodij republikanske stranke je dobil besedo odposlanec hrvatske republikanske stranke dr. Basariček. V svojem govoru je poudarjal, da Radičeva stranka ni separatistična, temveč da je za edinstvo, ali ne za tako edinstvo, ki ga hočejo proti volji ogromne večine uveljaviti policajde-

mokrati. Radičeva stranka je republikanska, ona je za republiko, ker je mnenja, da edino republikanska oblika odgovarja zahtevam naše države in da bi republika veliko doprinesla k rešitvi iz današnjega položaja. S tem pa ni rečeno, da je sodelovanje s Srbi onemogočeno. Če hočejo Srbi imeti monarhijo, je to pač njihova stvar. Končno je tolmačil, zakaj Radič in ostali poslanci niso prišli v Belgrad. Dejal je, da oni tega parlamenta ne smatrajo za parlament, kjer bi prišla volja ljudstva do volje, zato oni niso šli v parlament. Vendar pa ima Radič pooblastilo, da pokliče svoje poslance v Belgrad in je zato prav lahko mogoče, da pride nekoga lepega dne Radič s petdesetorico zastopnikov hrvatskega ljudstva v belgrajski parlament.

Kdo je povzročil preokret v radikalnem klubu?

Umazane afere naj ne pridejo na dan.

Belgrad, 27. nov. (Izv.) Da se obrzhi na krmilu sedanja vladna večina, se največ trudijo visoki vojaški krogi. Njim bi bilo neljubo, ako bi prišla sedaj druga vlada in objektivno preiskala afero pukovnika Va-

siča, Pašičevega sina in ministra Puceljna radi prodaje nemških volov in ovac. Vojaški krogi so povzročili preokret v radikalnem klubu, da je dal Pašiču svobodne roke za rešitev krize.

Amerika odpusti Evropi polovico vojnega dolga?

Pariz, 27. nov. Poročila iz Newyorka trdijo, da se nameravajo Zedinjene države, če bi prišlo do mednarodne finančne konference, odreči polovici svojih vojnih

terjatev napram Evropi pod pogojem, da izjavi Anglija, da je ravnotako pripravljena odpustiti polovico dolga svojim dolžnikom.

Iz vojvodinske Turcije.

Poslanec dr. Anton Korošec je vložil na ministra za vojno in mornarico naslednje vprašanje:

V Vojvodini se dogaja, da se rušijo ali obrezvašča, o slike in kipi Kristusa ali svetnikov, ki jih jim je postavilo v čast katoliško prebivalstvo. Tako se je zgodilo (približno 6 slučajev) v Subotici, v Palanki, v Baji (pred evakuacijo), v Somboru, Kuli, Frtoku in v najnovijem času v noči od 20. na 21. novembra t. l. v Bajmoki, kjer je bilo razbito sv. razpelo. V nekaterih slučajih je dokazano, da so te zločine nestrpnosti izvršili vojaki, a v drugih krajih se označuje kot zelo verjetno, da so krivci istotako vojaki.

Mislím, da ni treba dokazovati, kako škodljivo je tako postopanje v tako slabo upravljani pokrajini, kakor je to žalostno dejstvo v Vojvodini, tako za državno misel kakor za razpoloženje nasproti vojaštvu in da bi bilo že v interesu vojne uprave, da omenjene slučaje da strogo in nepristransko preiskati ter krivce eksemplarno kaznovati.

Ravnotako sem zvedel iz Vojvodine, da tam pozivljajo nemške in mažarske mladence, da se prostovoljno vpišejo v vojno službo. Dobro! Toda treba je obsoditi postopanje vojne uprave, da tiste, ki se nočejo vpisati, zapira ali izganja preko meje. Na ta način se ne da doseči prava volja za vojaško službo in za našo državno upravo; uspeh je samo ta, da se razmere v Vojvodini ne morejo konsolidirati na korist države in državne misli.

Končno Vas, gospod minister, opozarjam na velike in težke nedostatke, ki so se pojavili o priliki mobilizacije in demobilizacije, da se vojna uprava ni pobrigala ne za prehrano ne za obleko ne za stanovanje. Bilo bi pričakovati, da bo vojna uprava ravno na mažarski meji storila vse, da se mobilizacija in demobilizacija izvrši v redu.

Vprašam Vas, gospod minister, ali ste voljni navedena dejstva preiskati in proučiti in storiti vse, da se kaj takega ne

dogodi več in da se osebe, ki so krive, kaznujejo?

Vsak dostavek tej interpelaciji bi bil odveč.

Borzni švindeli?

V soboto zvečer je naš uradni dopisni urad vrzel v svet senzacionalno vest, da so vsi tuji kurzi na curiški borzi nenavadno poskočili. Tako poroča, da je naša krona poskočila od 1.70 na 2.50, Berlin od 1.85 na 4.75, lira od 21.50 na 23.90 itd. To vest je menda dobil naš dopisni urad preko Dunaja od č e š k e g a tiskovnega urada.

Izkazalo pa se je, da je ta vest uradnega dopisnega urada docela izmišljena in popolnoma neresnična. V soboto zvečer je namreč notirala curiška borza sledeče, kakor objavlja včeraj dopisni urad sam:

Devize: Berlin 1.77, Holandija 187.60, New York 525, London 20.89, Pariz 36.10, Milan 21.10, Praga 5.60, Varšava 0.16, Zagreb 1.70, Budimpešta 0.60, Bukarešta 0, Dunaj 0.17, avstr. žig. krone 0.11.

Iz tega sledi, da je nekdo, ki je imel seveda interes na tem, potegnil dopisni urad; kajti izključeno se nam zdi, da bi se bil poročevalec dopisnega urada mogel zmotiti. Tu je izključena pomota, tu je bil namen! To ni očitek osobju dopisnega urada, ker ono ne more storiti drugega, kakor sprejeti, kar dobi. Objavljamo pa ta slučaj, da ljudje vidijo, kako se z borzo špekulira. Marsikdo, ki je na podlagi včerajšnje vesti dopisnega urada sklenil kako pogodbo z italijanskimi ali češkimi trgovci, bo odslej vedel, kaj so danes pri nas postale vesti celo javnih uradov.

DANASNJA PREDBORZA.

Zagreb, 28. nov. Na današnji predborzi o notirali sledeči kurzi: Budimpešta 35, Berlin 104 (blago), Italija 12 (blago), London 1200, dolar 205, Praga 317, Dunaj 4.30—4.40.

Zürich, 28. nov. Danes dopoldne so na tukajšnji borzi notirali: Budimpešta 0.57, Berlin 1.82, Italija 21.40, London 21.02, dolar 526, Pariz 36.45, Praga 5.60, Dunaj 0.16, žigosane avstr. krone 0.11, Zagreb 1.70, Varšava 0.15.

Boj za ministrske sedeže.

Preveč ministerskih kandidatov.

Belgrad, 27. nov. (Izvirno.) Med radikali in demokrati je došlo do sporazumljenja, da ne znižajo števila ministrstev na 12, kakor je predvideno v zakonu za centralno upravo. Sporazum se je dosegel brez vsake težave, ker imata kluba preveč ministerskih kandidatov, katerih še s sedanjim številom ministrstev ni mogoče zadovoljiti. Finančni minister Kumanudi je pristal na ta sporazum v kljub finančnemu položaju.

Belgrad, 28. novembra. (Izv.) Včerajšnji dan je bil dan zborovanj posameznih parlamentarnih klubov. Vsi vladni klubi so imeli svoje seje, na katerih so razpravljali o bodočem delu vladne koalicije in o zahtevah, ki jih bodo stavili za svoje sodelovanje. Seje so bile prav živahne, ker se je govorilo tudi o novih kandidatih za ministrske stolčke. Poslanci so napadali ministre in dokazovali njihovo nesposobnost in pri tem seveda deloma prikrito, deloma pa neprikrito rinili svojo osebo v ospreje in se ponujali za kandidate.

Muslimani so sklenili, da bodo za svoje sodelovanje zahtevali pospešitev izplačila judeževih milijonov in nekatere druge ugodnosti. Svojima ministroma dr. Spahi in dr. Karamehmedoviću so izrazili zaupanje, vendar je dr. Spaha kljub temu izjavil, da bi rad prepustil svoje mesto.

Demokratski klub je imel v soboto in v nedeljo seje, ki so bile posvečene skoraj izključno razgovorom o novi razdelitvi ministerskih mest in o osebah, ki naj jih zavzamejo. Voja Veljković kot predestinirani

naslednik finančnega ministra dr. Kumanudija je precej ostro kritiziral njegovo delovanje in poslovanje. Zanimiv je bil dvoboj med poslancem Dobroničem in ministrom za šume in rude dr. Krizmanom. Poslanec Dobronič je izredno ostro napadel dr. Krizmana, ki je na te napade končno odgovoril in dejal, da ga poslanec Dobronič napada samo radi tega, ker mu ni hotel podeliti neke koncesije. Zdi se, da se je Pribičević udal v svojo usodo, da bo moral oddati vodstvo policije v druge roke, zato išče človeka, ki bi prevzel to ministrstva in sledil njegovim metodam.

O samostojnih kmetih se v političnih krogih ne govori skoraj nič. Ker se njihovih sklepi nič kaj ne upoštevajo, so opustili seje in mirno pričakujejo, da jim na podlagi sklepov demokratskega kluba dr. Zervjav izdela načrt za nastop in jim določi tes razdeli vloge.

Belgrad, 28. novembra. (Izv.) Včeraj je predsednik demokratskega kluba Ljuba Davidović obiskal Pašiča, da bi z njim razpravljal o zakonih, ki naj jih vlada izdela. Pašič pa ga je obvestil, da naj se tozadevno obrne na predsednika radikalnega kluba, Aco Stojanovića. S tem sta potem dognala, da mora vlada čimprej izdelati zakon o razdelitvi države, zakon o samoupravnih oblasteh, o uradništvu, o vrhovni kontroli itd. Radikali so zahtevali, da se v prvi vrsti izdela volivni zakon, kar pa so demokrati odločno in ogorčeno odbili, češ, da je za to že še čas.

Mož z vjollčastim pajčolanom.

Spisal Tranquille Chevreau. — Prevel M. J.

Uradniku Petru Strelu se do njegovega osemindvajsetega leta ni prigodilo ničesar izvanrednega. Vestno in marljivo je presedel vsak dan v svoji pisarnici pri davčni oblasti, zadovoljno in mirno koručil opoldne v gostilnico »Pri zmagu«, kjer je povzvil z isto umerjenostjo svoje kosilce, na kar si je zapalil skromno cigareto, privoščil temu ali onemu par besed, ki niso izražale ničesar posebnega, nato šel redno na sprehod proti Tomaževemu hribu, popoldne spet v pisarno, zvečer večerjat, nato v kavarno, kjer je imel zbran tih kotiček in ni bil nikomur v nadlego in napoto. Z nikomur se ni spuščal v kočljive pogovore, v občevanju je znal ubrati ono zlato, tolikrat že preslavljeno srednjo pot, vsled česar se ni nikoli zapletel v kak prepir ali vsaj nesporazumljenje. K večjemu, da si je

kdo na njegov račun dovolil kako opazko, kot: glej ga, živ stroj je, za nikamor ni, in podobno, toda živel je vsaj zadovoljno in tudi udobno, saj mu je bila njegova v tretjem nadstropju ob reki nahajajoče se stare liše ležeča sobica najdovršenejše zavetišče, kjer se je po dnevnem trudu in delu počutil neznanosno srednega ob topli pečji (kajti poznovnovemski dnevi so napovedovali ostro zimo), pri mizici, ki jo je osvetljevala z zelenim senčnikom zastrta svetilka in pri svojih knjigah, kjer je našel najcenejšo in najresničnejšo zabavo. Po naravi bolj samotarski, si tudi ni zaželel družice, ki bi ga spremljala skozi življenjske trnjeve pot in če se je v dobi svojih dijaških let zdajpazdaj ozrl za kako »čarodejko«, kot se je izražal o ženskem svetu in ji daroval nekaj ur lepega, dasi brezplodnega sanjarenja, smemo mu šteti take pripetljaje bolj za izjemo, saj so izginili brez sledu in mu kvečjemu zapustili sledove v kakih pesmicah, ki jo je napravil, kakor je to videl pri drugih. Ščasoma pa so izginile tudi take izjeme in vse, kar bi zunanji opazovalec redel povedati o njegovem dejanju in

Karijera dr. Žerjavca.

Belgrad, 27. nov. (Izv.) Ožji prijatelj dr. Žerjavca zopet z vsilo agitirajo, da bi dobil mesto pomočnika finančnega ministra. Navajajo njegove dobre zveze z jugoslovanskimi bankami. Radikalci zahtevajo pomočnika iz svojih vrst in spominjajo na dr. Žerjavovo afero z Agro-Merkurjem, v kateri ga je samo milost vladarjeva rešila zapora.

ITALIJA PROTI FRANCIJI.

Rim, 27. nov. Po prečitaniu Schanzerjeve brzojavke v zbornici, v kateri Schanzer v polnem obsegu dementira izjave o italijanski vojski, ki se pripisujejo Briand, je izjavil minister Della Torotta, da bi nikoli ne bil podal take izjave, kakor jo je bil podal v petek, če bi ne bil popolnoma prepričan, da se italijanski vojski ni zgodila nobena krivica in žalitev. Ministrski predsednik je izrazil svoje obžalovanje nad tem, da so inozemski listi, ki so razširjali napačne vesti, povzročili graje in obžalovanja vredne incidente in je poudarjal, da je dolžnost vsakega pravega Italijana vzdrževati prijateljske vezi Italije z narodom, s katero se Italija skupno borila v vojni in s katero jo morajo vedno vezati pristrčni poročanja.

Rim, 27. nov. Listi nadaljujejo svoje polemike proti Briandu vsled tega, ker se je na washingtonski konferenci nelepo izrazil o italijanski vojski. Razen v Turinu je prišlo do demonstracij tudi v Neapiu, Milanu, Genui in Florenzi. Več listov je mnenja, da so provzročile demonstracije in razburjenje v Italiji vesti lista »Echo de Paris«, katere je napisal Pertinax.

Politični dogodki.

»Bolgari in mi.« Iz Sofije nam poročajo: Članek »Novega Časa« z dne 30. oktobra t. l. pod naslovom: »Bolgari in mi« so priobčili vodilni bolgarski listi. Članek je v bolgarski javnosti zelo dobrodejno vplival, posebno, ko je bolgarska javnost uvidela, da je v Jugoslaviji listov in struj, ki žele prijateljstva z Bolgari, Naspotno pa je v bolgarskih krogih neprijetno dirnil članek »Slov. Naroda« z dne 4. novembra; bil je namreč tudi priobčen v bolgarskih listih. Med drugimi bolgarskimi listi, ki so priobčili članek »Novega Časa« dobesedno, je zlasti ugledni dnevnik »Utro« (»Jutro«) v svoji številki z dne 16. novembra.

Anton Kristan in vojak. Subotički »Neven« dne 23. t. m. poroča: »Pred 15 do 20 dnevi se je bivši minister Kristan okoli 8. ure zvečer vračal z neko družbo v Lak. Ob tej priliki je moral preko nekega mesta, ki je od meje oddaljeno samo en kilometer. Z ozirom na položaj z Mažari je na tem mestu stala naša straža. Ker je Kristanova družba streljala in razgrajala, jo je straža ustavila. Nato je Kristan skočil z voza in začel nad vojakom vpiti: kako si drzne ustaviti njega, ki je minister (!!!) itd. ter je ob tej priliki Kristan opsoval vojaku očeta in mater. Vojak se je vsled tega uplašil in je družbo pustil iti dalje. Toda vojak je napravil raport in raport je šel rednim putem preko poveljstva 41 pešpolka dalje. Nato je Kristan govoril o tem slučaju v neki družbi in z žalitvami napadal vojakovega poveljnika, češ: »Ta in ta kapitan je tepec, ker ni znal podučiti svojih vojakov, da ustavijo mene, ministra!« Kapitan je kasneje to zvedel ter je o tem napravil raport, v katerem je obtožil Kristana zaradi žaljenja in obrekovanja.« — Iz tega poročila

je razvidno, da se počuti bivši socialistični konsumar v svojem sedanjem privilegiranim položaju kakor riba v vodi. Slovenci nimamo več nobene pravice, očitati komu »balkanski mentalitet«, ko naši lastni sinovi tako paradirajo z njim. Sicer pa upamo, da bo vojaška oblast gospoda bivšega ministra in socialistu poučila, da ljudski sinovi v vojaški službi niso za to tukaj, da bi jih kak obogateli nitkov psoval.

Dnevni dogodki.

— Poročil se je dne 21. t. m. na Sv. Gori pri Gorici tovariš dr. Jože Bitežnik z gospodično Cilko Fornazaričevno iz Solkana. Bog daj obilo sreče!

— V katoliško vero je prestopila 23 letna Rusinja Teodozija Rudakova, učiteljica ročnih del iz Tomska v Sibiri, ki se je poročila z vojnim ujetnikom Leopoldom Pibernikom iz Suhorja. Po sprejemu v katoliško cerkev, ki se je izvršila v župni cerkvi v Suhorju, se je vršila cerkvena poroka med zakoncema, ki sta bila prvotno samo civilno poročena.

— Zagrebška občina za prehrano prebivalstva. V zadnjih treh mesecih je spravila zagrebška mestna aprovizacija v promet: 3 vagona fižola, 3 1/2 vagona masti, 1 vagon jajec, 5 vagonov sladkornja, 10 vagonov zelja, 3000 sežnjev drvi, 50 vagonov krompirja in 60 vagonov moka.

— Gibanje čeških rudarjev. Med rudarji na Češkem in podjetniki so se že delj časa vršila pogaanja radi nove ureditve delavnih razmer. Rudarji so pretili z generalnim štrajkom. Zadnje dni so se rudarji in delodajalci precej zblížali, ker so delavci izjavili, da bodo od decembra dalje uspešili delo za 20 odstotkov, za kar pa zahtevajo primerno zvišanje plač.

— K alkoholnem vprašanju v naši državi. »Zagrebaški Dnevnik« prinaša drugo za drugo dve dnevni vesti: v prvi poroča, da urejuje tajnik »Gostilničarske Zveze« Pavlekovič v Zagrebu veliko moderno tovarno za šampanjec, ki bo proizvajala na leto do 100.000 steklenic šampanjca. V drugi notici poroča, da je Gostilničarska Zveza sestavila na vlado spomenico, ki se obrača proti najnovejšemu gibanju za prepoved tečenja alkoholnih pijač. Spomenico ponese v Belgrad posebna deputacija s tajnikom Pavlekovičem na čelu. Zaključek v zvezi med tema dvema dejstvomaj naj si napravi vsak sam.

— Občinske volitve v Zagrebu so razpisane za 11. decembra t. l. Kandidatne liste se morajo vložiti do 3. t. m.

— Zagrebški Maksimir prodan. Zagrebška poljedelska fakulteta je kupila park in gospodarstvo Maksimir za 13 milijonov kron. Park ostane še nadalje odprt za občinstvo, na ostalem delu posestva pa uredi zvrna gospodarstva.

— Vlom na vlaku. Na tovornem vlaku št. 557 je na vožnji med Zidanim mostom in Zagrebom nekdo vlomil v dva vagona in ukradel zaboj ruskega čaja v vrednosti 6000 kron.

— Podjetna mladina. V Belgradu so te dni izsledili družbo 10 — 14letnih dečkov in deklic, ki je mesece in mesece na kolodvoru kradla iz vagonov premog, žito, moko, kavo, čokolado, suhe slive in celo vino.

Naša društva.

d Izredni občni zbor pevskega odsoka frančiškanske prosvete se vrši danes, dne 28. t. m. ob pol sedmih zvečer. Ob sedmih redna pevska vaja.

nehanju, je obstajalo v vestnem izvrševanju njegove službe.

Toda kakor ima vsakdo svoj skrivni kotiček, ki je čisto zanj, ali drugače povedano, kakor ima vsakdo še svoje posebno veselje, tako tudi Peter Strel ni bil čisto živ stroj, ki oddaja svoje moči in sile le uradu, temveč bistrejši opazovalec bi mogel izslediti v njegovih knjižnici gradivo kot prinos k življenjepisu tega tako skritega moža. Peter Strel je mnogo čital in sicer je njegovo čtivo obstajalo iz najbolj pustolovskih in fantastičnih povesti. Večina njegovih knjig so bile pravljicne vsebine, popisi neverjetnih doživljanjev, pojavov duhov, grozečih prikazni, razprave o volkodlačih, skakačih, božjastnih — skratka: prav groznih knjige. In Peter Strel jih je požiral s strastjo, ki je ni sicer kazal. Oči so mu žarele, roke trepetale in telo mu je bilo nepremično sklonjeno nad mizo. Tedaj je pozabljal na ves svet. Kaj mu je bilo mar polično vrvenje, kaj vse pestro življenje na

veselicah, v gledališčih, v družbi, kaj mu je bilo mar vse to hlastanje in pogajanje ljudi za zabavami, ko je tu gori, v tej skoro podstrešni sobici živel v čisto posebnem svetu, v deželah čudočudnih pojavov in dogodkov, tu gori, snujoč marsikaj, česar bi se mu ves svet smejal, živeč v nadi, da sam kaj podobnega — doživi: da sam pride ob kaki nenavadni priliki v dotiko z duhovi. Toda to željo je skrival varno v svojem srcu, ker bi se mu sicer vsakdo široko nasmehnil, pač vsakdo, izvmčevši morda, morda le — nekoga. Ta »nekdo« je bil blizu petdeset let stari, vsled bolehavosti upokojeni carinski uradnik Jakob Mrak, ki je živel pri svojem bratu, bogatem trgovcu dokaj daleč od Strelovega bivališča. Brat mu je dal hrano in stanovanje, on pa mu je pomagal v pisarni in si s tem krajšal čas. Sicer pa je zapisoval spomine iz mladih let in tudi čital — knjige o duhovih in podobno, kar je pa seveda skrbno prikrival.

(Dalje.)

d V Šentpeterskem prosvetnem društvu bo danes ob pol 8. uri zvečer drugo predavanje iz cerkvene zgodovine. Vabimo k številni udeležbi. Vstop prost. — Po predavanju odborova seja. Pred predavanjem posluje knjižnica.

d Šentpeterski družabni klub v Ljubljani vlijudno vabi vse prijatelje k zabavnim večerom, ki se vrše vsak torek točno ob pol 8. uri zvečer v veliki dvorani Ljudskega doma. Odbor.

Ljubljanski dogodki.

Ij Predavanje v Rokodelskem domu. Danes bo predaval v dvorani Rokodelskega doma prof. dr. Valentin Rožič o prekoristni, za obrtnike naravnost potrebni zadevi. Pričetek predavanja je točno ob 8. uri zvečer.

Ij V proslavo narodnega ujedinjenja, na dan 1. decembra priredi, kakor že javljeno, ljubljanska sekcija Udruženja jugoslovanskih novinarjev slavnostni koncert v veliki Unionovi dvorani. To je prva prireditve pod okriljem naše novinarske organizacije, odkar ta obstoja v svobodni državi. Zato je tembolj značilno in hvalevredno, da bo ta prireditve v resnem okvirju in v proslavo dneva, ki je v naši narodni zgodovini velepomemben. Od tega dne začenja razmah pristne narodne organizacije v raznih panogah, ki prej, pod tujim režimom, niso mogle dočeti primerne zasnovanja, še manj pa na neodvisni narodni podlagi. Zanimiv bo ta koncert tudi radi tega, ker so vsa ljubljanska društva pristala na to, da nastopijo ta večer. Koncert bo tako predstavljal nekako revijo napredka naših najboljših pevskih korporacij. Obenem pa bo koncert vsled pestrosti programa, pri katerem sodelujejo tudi izborne solistične moči, tudi mala slika naše zborove in solistične, umetnostne in narodne, glasbene literature. Zato smo prepričani, da bo ta slavnostni koncert, ki naj se v bodoče pod okriljem naših podjetnih novinarjev morda razvije v tradiciyonelno proslavo našega ujedinjenja, od vseh oficijelnih in neoficijelnih narodnih krogov množestveno obiskan. Vstopnice in sedeži so že v predprodaji v trafiki v Prešernovi ulici, nasproti pošte. Da se izognejo navalu pri blagajni na večer prireditve, je priporočati, da si posetniki koncerta nabavijo pravočasno vstopnice in sedeže.

Ij Mast za Ljubljano. Mestna aprovizacija razprodaja od 28. novembra t. l. nadalje na Poljanski cesti št. 15 prvovrstno svinjsko mast po 82 K kg. Vsaka stranka dobi do 5 kg brez nakazila. Javni in privatni zavodi dobe večjo količino proti nakazilu magistrata.

Ij Odlikovanje. Ljubljanski odvetnik dr. Ravnihar je bil kot bivši poverjenik za pravosodje odlikovan z redom sv. Save druge klase.

Ij Petnadstropno palačo Ljubljanske kreditne banke na vogalu Aleksandrove in Dunajske ceste so minoli tedne dogradili do strehe in to priliko proslavili z okrasitvijo vrha in pogoščenjem delavstva. To je ena največjih zmolpov v Jugoslaviji sploh in ima pod zemljo dve nadstropji, nadj zemljo pa pet. Nesreča se doslej ni še nobena pripetila.

Ij Mal kijaček (Wertheim) je našel danes dopoldne nekdo na Resljevi cesti. — Dobi se v našem uredništvu.

Ij Prodajalec paprike nas prosi, da objavimo še sledeče: Ko je dotični deček ob 1/4 1. uro popoldne prišel k stojnici, ni bilo popra več na stojnici, ampak je bil že v skladišču spravljen. Tant je prišel k stojnici in vprašal, koliko stane rdeča paprika (morda se je zmotil). To je prodajalec zelo ujezilo, ker so otroci vedno hodili mimo vpraševati, koliko stane rdeča paprika. Ker je prodajalec mislil, da se tudi ta norčuje, ga je zgrabila jeza. — Toliko prinašamo o tej zadevi, katere je sedaj za nas končana, ker bo o njej itak razočajalo sodišče.

Ljubljanska porota.

Danes je porota razpravljala o tožbi, katero je vložilo državno pravnišvo proti pristavu južne železnice G. Ivanu Zorkotu. Porotnemu senatu je predsedoval g. dvorni svetnik Vedernjak, votanta sta bila okrajna sodnika Avsec in Premerstein; obtožbo je zastopal državni pravnik Lavrencak, Zorkota je zagovarjal dr. Svigelj. Obtožba obdolžuje Zorkota, da je v prvi polovici leta 1917, kot asistent ovdal svojega predstojnika, postajateljnika Jakla pri vojaški oblasti radi izmišljenega hudodelstva veleizdaje, kalenja javnega miru in špijonaze in ga spravil v veliko nevarnost, da je bil Jakel 14. aprila 1917 suspendiran od službe in je bil 28. aprila 1917 aretiran in zaprt v garnizijskem zaporu v Gradcu; dne 2. julija 1917 je bilo sodno postopanje zoper Jakla ustavljeno. Zorko je izjavil, da se v nobenem oziru ne čuti krivega. Predsednik je naznanil, da k razpravi ne mo-

reta priti Jakob Dimnik iz D. M. v Polju, ki je nevarno bolan in poslanec Deržič, ki je zadržan v Belgradu.

Ker je vabljenih k razpravi zelo veliko prišlo bo trajala razprava najbrže pozno noč.

Osnutek službenega reda za železnice.

NAČRT KOALICIJSKEGA ODBORA

(Dalje.)

§ 143. Obnašanje delavcev. 1. Delavci imajo dolžnost, da izpolnjujejo na ančno doobčo tega delovnega reda in v službenih zadevah ukaze železniške uprave postavljenih predstojnikov, da se vedejo dostojno v službi, da drže delovni čas, da opravljajo po najboljšim močem njim poverjena opravila in dela, da se varujejo pri vsaki priliki in po najboljši moči prosi službe, da branijo železniško last pred poskovanjem in tatvino, da se vedejo dostojno in žive v sozvoznosti z drugimi delavci ter so vreden napram tujcem. 2. Predmeti, katere najpogostje v železniških vagonih, čakanjih, prostorih ali kje drugje v okolju železnice, so izročili pristojnemu službenemu udeležniku v svrhu opustitve na uobzirani urali za najdene predmete. 3. Vsak delavec mora v danem slučaju službenim potom naznaniti med službeno dobo nastale spremembe v svojih osebnih in vojaških stanovskih razmerah, zlasti o sklepu zakona, smrti svoje žene ali smrti otrok, kakor tudi v skupnem gospodinjstvu se na najpogostje se članov, razvo tako je dolžan naznaniti nastav stanovanja in njega spremembe. — 4. Delavci se morajo vesno naučiti svojo službo zahtevajočih predpisov in naredb ter morajo paziti pri izvrševanju službe, da se obratni red in varnost obrata ter prepričajo nezdgo. Zlasti morajo paziti delavci na varnostne predpise za železniško oseboje in druge predpise za ovrnitev nezdgo in varstva delavcev in v vsak čas uporabljati oboje varnostne predpise. — 5. Železniške proge se ne smejo uporabljati kot pespot. Če polje pot na kraj dela izjemo čez tere ali železniške proge, se morajo delavci pripravi na nastalo izpolnjevanje, ter se smejo tiri in železniške proge prekoristiti le na to doocenihih mestih in z največjo previdnostjo. Nadanje je prepovedano brez dovoljenja vžeti drojda ali druge predmete iz delovnih prostorov in krajev, s seboj prinesiti opojne pijače ali iste preskrbeti med delovnim časom. — 6. Z ognjem ali tujo ter z jatko vnetljivimi ali razpokljivimi predmeti je ravnanj na zelo previden način. — 7. V vsaki službeni zadevi, ki je znanovanih krajev je prepovedano kaditi, sicer se pa sme kaditi med delom pri takih opravilih, pri katerih ni na to izreano prepovedano. — 7. Vsak delavec je dolžan imeti materijalne in orodje, ki se mu zaupa, vzdrževati v popemem stanju in čistosti, ter kakor naznaniti svojemu predstojniku, če je kaj poškodovane ali je treba kaj popraviti, ter tudi morebitne nedostatke na izdelkih. — 8. Predpisi, ki so izdani za kontrolo v vstopu in zapuštanju delovnih krajev so natančno izpolnjevanj. Če delavec iz raznih razlogov ne more priti na delo, mora to preje ko mogoče neposrednemu predstojniku naznaniti. Prošnje za kosaanje iz službe ali od dela so predložiti neposrednemu predstojniku ali udeležniku tako pravočasno, da je mogoče preskrbeti namestnika. V nujnih slučajih se mora dopustiti takojšnji dopust. — 9. Pri nezdgoah in vseh izvanrednih dogodkih, ki za levaro železnice, so dolžni pomagati vsi delavci, ki morajo dati predpisani alarm, če zapozijo nevarnost za ogenj, katerega ne morejo sami takoj prepričiti. Na sklicevanih krajih in tujih delavci na pogoriscu la izpolniti odredbe vodilnih organov. V slučaju ognja, ako je isti pred ali po predpisanim delovnem času, je delavstvo in drugo oseboje, katero je v to svrhu poklicano, po predpisih za čezurno delo odškodovati. — 10. Za dela in opravila, ki služijo drugim osebam kakor namen železnice, delavci niso zavezani ter se za taka dela tudi ne smeje rabiti.

§ 144.

Pravice in dolžnosti nadzorovalnega oboje. 1. Uradniki in drugi organi, ka erim je poverjeno nadzorovanje delavcev, so dolžni podučiti sebi poverjene osebe v opravljanju dela in opozoriti na posebne nevarnosti, ki so združene z njim, da se delavci oprejo na te nevarnosti, da seznanijo sebi odrejone osebe z varnostnimi odredbami, katere obojeje za odvrnitev omenjenih nevarnosti, in kako je ravnanj z obrambnimi pripravi, katere so v ta namena na razpolgo. — 2. Nadzorovalne osebe imajo paziti, da se točno izpolnjujejo točke tega delovnega reda ter imajo pravico, da delavce, ki kaj zgreše v eni ali drugi smeri poverjajo, oziroma naznanijo službenemu udeležniku, v katerem slučaju imajo odločati od oseba Izvoljeni železnikarski zastopniki (lok. odbor). — 3. Z obojejem je ravnanj do strogo in mirno. — 4. Nadzorovalnim organom je strogo prepovedano, jemati od delavcev daria katerekoli vrste, se s delavci v domu v obojeje zveze ali jih rabiti za dela v privatne namene.

§ 145.

Redovne kazni. 1. Prestopki določbi tega delovnega reda mora kaznovati pristojni službeni načelnik sporazumno z lokalnim ali direkcijiskim železniškim odborom. — a) z ukorom; — b) z denarnimi globami v znesku 1 dinar, na kur več odločuje železniški odbor, v kolikor imajo taki prestopki za posledico takojšnje opustitve delavstva urejeno po § 153 tega delovnega reda, ali brez vrednosti železniškega odbora se ne sme izvršiti. — 3. Predno se izročijo redovna kazni je dati delavcu priliki, da se zagovarja radi službenega prestopka, katerega je obdolžen. — 4. Na zahtevo je izročiti delavcu pismen odlok o naloženi kazni z navedbo vzrokov. — 5. Proti naloženi kazni mora delavec tekom 14 dni prijaviti obtožbo pisмено ali ustmeno na pristojno oblast (ravateljstvo). Pritožba nima odločljivega učinka. V tem slučaju ima železniški odbor za odločati. Vse denarne globe se porabijo za bolniško blagajno železniškega obojeja.

(Dalje.)

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar. Izdaja konzorcij »Novega Časa«. Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Manufakturni oddelek Gospodarske Zveze

(na dvorišču)

Ljubljana, Dunajska c. 29

Oglejte si veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega blaga; veliko izlairo čevljev in vsakovrstnega usnja na debelo in drobno.